

Nový občanský zákoník

Závazkové právo – obecná část

Úvodní ustanovení

System

Základní pojmy

Třídění závazků

© jhurdik@law.muni.cz

Systematika závazkového práva podle nového obč. zákoníku I

- Část první – obecná část
- Část druhá – rodinné právo
- Část třetí – absolutní majetková práva
- Část čtvrtá – relativní majetková práva
- Část pátá ustanovení společná, přechodná a závěrečná (zejm. § 3028/1,3, § 3029-3030, § 3073-3079)

Systematika závazkového práva podle NOZ II

- Hlava I Obecná ustanovení o závazcích
 - Díl 1 Vznik závazků a jejich obsah
 - **Díl 2 Smlouva**
 - Díl 3 Obsah závazků
 - **Díl 4 Zvláštní ustanovení o smlouvách uzavíraných se spotřebitelem**
 - Díl 5 Společné dluhy a pohledávky
 - Díl 6 Změny závazků
 - Díl 7 Zánik závazků
 - Díl 8 Zajištění a **utvrzení** závazků

Systematika závazkového práva podle NOZ III

- Hlava II
 - Díl 1 **Převedení věci do vlastnictví jiného** (darování, koupě, směna)
 - Díl 2 **Přenechání věci k užití jinému** (výprosa, výpůjčka, nájem, **pacht, licence, zápůjčka**, úvěr)
 - Díl 3 **Pracovní poměr**
 - Díl 4 **Závazky ze schovacích smluv** (úschova, skladování)
 - Díl 5 **Závazky ze smluv příkazního typu** (příkaz, zprostředkování, komise, zasílatelství, obchodní zastoupení)

Systematika závazkového práva podle NOZ IV

- Hlava II – pokračování
 - Díl 6 Zájezd
 - Díl 7 Závazky ze smluv o přepravě (přeprava osob a věcí, provoz dopravního prostředku,)
 - Díl 8 Dílo (vč. **stavba jako předmět díla, díla s nehmotným výsledkem**)
 - Díl 9 **Péče o zdraví**
 - Díl 10 **Kontrolní činnost**
 - Díl 11 Účet, jednorázový vklad, akreditiv a inkaso

Systematika závazkového práva podle NOZ V

- Hlava II – pokračování
 - Díl 12 **Závazky ze zaopatřovacích smluv** (důchod, výměnek)
 - Díl 13 Společnost
 - Díl 14 Tichá společnost
 - Díl 15 **Závazky z odvážných smluv** (pojištění, sázka, hra, los)
 - Díl 16 **Závazky z právního jednání jedné osoby** (veřejný příslib, **slib odškodnění**)

Systematika závazkového práva podle NOZ VI

- Hlava III – Závazky z deliktů
 - Díl 1 Náhrada majetkové a nemajetkové újmy
 - Díl 2 Zneužití a omezení soutěže
 - Oddíl 2 Nekalá soutěž

Systematika závazkového práva podle NOZ VII

- Hlava IV Závazky z jiných právních důvodů
 - Díl 1 Bezdůvodné obohacení
 - Díl 2 Nepřikázané jednání a **upotřebení cizí věci k prospěchu jiného**
 - Oddíl 1 Nepřikázané jednání
 - **Oddíl 2 Upotřebení cizí věci k prospěchu jiného**

Struktura závazkového vztahu

Pojetí vztahu Prvek	Abstraktní- objektivní	Konkrétní- subjektivní
Subjekty	(Účastník) strana, dlužník- věřitel, speciální pojmenování	Individuálně určená osoba (ind. znaky § 3019)
Objekt-předmět	Plnění (§ 1722) (Příkl. § 2079 KS)	Předmět plnění (?) (věc, zboží, služba, vlastnictví)
Obsah	Právo a povinnost plnit (pohledávka-dluh § 1721?, § 1789)	Individualizované plnění

Terminologie závazkového práva v NOZ

(terminologie NOZ § 1721n.)

- Strany (užívá bez definice), **účastníci (neužívá)**, věřitel, dlužník součástí definice pohl. a dluhu
- Pohledávka = právo na plnění jako **na** pohledávku
- **Dluh** = povinnost uspokojit pohledávku splněním **dluhu** (definice kruhem)
- **Právo-povinnost součinnosti ?** (až § 1975:mora creditoris)
- **Předmět závazku = plnění (§1722)**
- **Plnění: alt. poskytnutí hodnoty (§ 1911), alt. hodnota sama (§ 1792)**

Třídění závazkových vztahů v režimu NOZ

- Podle subjektů
- Podle předmětu a obsahu

Třídění závazků podle subjektů NOZ

- **Jednoduché**
- **Společné**
 - **Dílčí** (odvoz. od 1) dělitelnosti plnění, 2) dílčí tehdy, ne-li solidární) (§ 1871)
 - Možnost **kteréhokoli z věřitelů žádat celé plnění** (nejde o vlastní solidaritu, předstupeň solidarity: 1) možnost žádat pouze celé plnění (ne jeho jakoukoli část, 2) chybí vztahy mezi spoludlužníky, 3) pluralita pouze na věřitelské straně - § 1871/2)
 - **Solidární**: předpoklady: (1) dílčí plnění, (2) pokud tak stanoví a) smlouva, b) zákon nebo c) rozhodnutí soudu
 - **Pasívní** solidarita (§ 1872-1876)
 - **Aktivní** solidarita (§ 1877)
 - **S nedělitelným plněním** pluralita je daná povahou plnění (§ 1869-1870)
 - **Solidárně nedílné** (1) nedělitelné plnění, (2) z povahy věci splnitelné pouze společnou činností dlužníků) (§ 1869 in fine) – viz nedělitelné plnění § 1869-1870)
 - Vícestranné
 - **Ve prospěch třetí osoby** (§ 1767-1768)
 - **K tíži třetích osob** (smlouva o plnění třetí osoby - § 1769) závazek k přímě, event. náhrada škody

Závazky dílčí a solidární – shrnutí

- **Dílčí** – mechanické spojení dvou nebo více závazků různých dlužníků nebo věřitelů - § 1868, 1871
- **Solidarita pasivní** – více dlužníků má témuž věřiteli splnit tentýž dluh společně a nerozdílně - § 1872-1876. Vzniká ze smlouvy, ze zákona (např. § 713/3 SJ) nebo rozh. soudu - § 1871/1.
Domněnka solidarity u společně zavázaných podnikatelů - § 1874
- **Solidarita aktivní** – více věřitelů může od téhož dlužníka požadovat společně a nerozdílně tutéž pohledávku - 1877-1878. Vzniká ze smlouvy, ze zákona nebo rozh. soudu - § 1871/1.

Třídění závazkových vztahů podle předmětu a obsahu I

- s plněním **dělitelným a nedělitelným**
- **závazek k témuž plnění** - § 1868 (nemusí jít o solidaritu ani o dělitelnost-správa dluhu a pohl. - zásady spoluvlastnictví)
- **nedělitelné** plnění § 1869-1870
 - **solidárně nedělitelné** plnění (§ 1869 in fine)
- **dělitelné** plnění - § 1871
- s plněním zastupitelným a nezastupitelným
- s plněním **jednotlivě a druhově** (§ 1929) určeným
- s plněním **alternativně určeným** - § 1926-1928
- **alternativa facultas**
- **synallagmatické** (např. § 1792) a **asynallagmatické** (funkcionální synallagma - § 1911-1913)
- **kauzální a abstraktní** - § 1791: kauza – ekonomický důvod vzniku závazku nemusí být vyjádřen, věřitel je povinen prokázat))

Třídění závazkových vztahů podle předmětu a obsahu II

- S plněním **peněžitým a nepeněžitým** (např. § 1955 odst. 1 – místo plnění, § 1957 – doba splnění, § 1967 – předčasné plnění)
- S plněním **částečným** - § 1930
- S plněním **ve splátkách** – § 1931 ztráta výhody splátek, dále § 1966,
- **Jistina, úroky a náklady** spojené s uplatněním pohledávky - § 1932